

Motion till riksdagen

1987/88:Jo808

av Sven Munke (m)

om en förordning om behandlingen av slam

Den kraftiga utbyggnaden av de kommunala reningsverken under främst 1970-talet medförde att stora slammängder uppstod. I stället för avloppsproblem fick vi ett avfallsproblem. För att lösa avfallsproblemet började slammet läggas på åkermark. Sedan har en del gjort dygd av problemet och förfäktat slammets förträfflighet som gödningsmedel.

Redan tidigt visade det sig att slammet innehöll giftiga, beständiga ämnen, både metaller och organiska ämnen. Det var framför allt genom Svante Odéns framsynta arbete som vi tidigt fick kunskap om slammets innehåll och skadliga ämnen. Socialstyrelsen och senare naturvårdsverket utfärdade anvisningar om hur höga halter av vissa metaller som borde accepteras i slam som spreds på åkermark. Naturvårdsverket reviderade sina anvisningar så sent som hösten 1987 med ytterst små ändringar av de rekommenderade metallhalterna. De organiska föreningarna undviker naturvårdsverket helt att ta ställning till, vilket får till följd att det är fritt fram att sprida avloppsslam med andra föreningar än metaller.

Nyare undersökningar visar att slammet från Ryaverken i Göteborg har skadat växter hos en trädgårdsodlare i Kungälv och orsakat att han förlorat trädgårdsmästeriet, bostad och försörjning. Greenpeace's undersökningar av slammet i Ryaverken visar också att det innehöll ett stort antal beständiga organiska föreningar som är ytterst giftiga för det ekologiska systemet.

Livsmedelsverket har i en skrivelse uttalat sig negativt om odling i slamgödslad jord som innehåller de av Greenpeace påtalade halterna av beständiga organiska giftiga föreningar. Man nämner i den skrivelsen "potatis eller andra livsmedelsråvaror".

Trots denna bedömning finns det inga restriktioner för spridning av slam som innehåller höga halter av organiska ämnen. Lantbrukare på olika ställen i landet har vägrat att ta emot slam, men myndigheterna har varit passiva. Fortfarande släpps industriavlopp med både höga metallhalter och organiska beständiga föreningar till kommunala reningsverk. Det är helt klart att slamspridningen kan orsaka föreningar av livsmedel och på längre sikt förgifta jordbruksmarken med förstörd livsmedelsproduktion som följd.

Eftersom befintlig lagstiftning uppenbarligen inte är tillräcklig eller kanske snarare inte tillämplig så att denna långsamma förstörelse av åkermarken stoppas, anser jag att kompletterande lagstiftning behövs. Det kan ske genom att slamspridning på åkermark förbjuds genom särskild slamlag eller genom att lagen om kemiska produkter utvidgas till att omfatta slam från

kommunala reningsverk och att särskild slamförordning utfärdas av regeringen. Sådan förordning eller lag bör innehålla stränga restriktioner om kvaliteten på det slam som får användas som jordförbättring eller gödning. Bestämmelse bör likaså införas om att inga industriavlopp efter 1991 får avledas till kommunala reningsverk utom i undantagsfall då det i särskild ordning prövats och avloppsvattnet bedömts vara likvärdigt med hushållsavloppsvatten.

Mot. 1987/88
Jo808

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om en lag om slamhantering eller utvidgning av lagen om kemiska produkter och en slamförordning med stöd av den.

Stockholm den 22 januari 1988

Sven Munke (m)